

БЪЛГАРИЯ И СВЕТОВНАТА ЕНЕРГИЙНА КРИЗА

КАК ЗАКОНЪТ
ЗА ВЪЗОБНОВЯЕМИТЕ ^{1*}
ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ
ЩЕ ПОДПОМОГНЕ ЕНЕРГИЙНАТА
И ИКОНОМИЧЕСКА
НЕЗАВИСИМОСТ
НА БЪЛГАРИЯ

Изчерпването на горивата и задаващата се световна енергийна криза все по-вече кара Европа да инвестира във възобновяеми енергийни източници (ВЕИ). България е бедна на енергийни ресурси, но има голям неоползотворен потенциал от възобновяема енергия - водна, ветрова, слънчева и геотермална енергия и биомаса.

Разглежданият проектозакон за възобновяеми енергийни източници ще осигури енергийната независимост на страната утре, ако още днес се предвидят решителни законодателни мерки превръщащи ВЕИ във приоритет на енергийната политика на България.

ЗА ЗЕМЯТА
Екологично сдружение

ФОНДАЦИЯ
ЕКООБЩНОСТ

agree-net

www.zazemiata.org

Изчерпването на горивата
и световната енергийна криза

Според статистиката на British Petroleum, установеното време за изчерпване на запасите от изкопаеми горива е:

- нефт - 40 години
- природен газ - 62 години
- въглища - 224 години
- уран първичен цикъл 60 години

Изчерпването на горивата, паралелно с нарастващото световно енергийно потребление от икономическия ръст на третият свят неминуемо ще доведе до поскъпване на горивата, политическа и икономическа нестабилност.

България е силно зависима
от вноса на горива

България е бедна на енергийни ресурси и внася над 70 % от необходимите енергоносители. Това от своя страна води до енергийна зависимост и несигурност при внос на енергийните доставки. Основният енергиен източник са въглищата - 47,7% от всички използвани ресурси. Страната става все по-зависима от външни доставки на природен газ, петрол, нефт, както и на уран за целите на ядрената енергетика. "Енергийният център на Балканите" до голяма степен е зависим от вносни изчерпаеми ресурси.

България и страните от Европа.^{2*}

□ България е една от най-енергоинтензивните (1.108 Мтое/млрд. EUR) страни. За сравнение икономиката ни е с пъти по-енергоинтензивна от EU - 15 / 6,97 пъти повече/, Унгария /3,15 пъти/ и Турция /2,95 пъти/.

Биомасата е с най-голям достъпен потенциал от всички ВЕИ в България - над 50%л През 2015 г. се очаква около 46% от енергията, използвана за отопление и битово горещо водоснабдяване, да е от ВЕИ / над 90% от биомаса/]] *

Централа за производство на биогаз от хранителни и селскостопански отпазъци, Биелендорф, Германия

• При Брутен Вътрешен Продукт на човек в пъти по-малко от Италия, Гърция, Унгария и Турция, България потребява сравнимо или повече електро-енергия в kWh/чов. от тези страни.

• България е една от най-зависимите от внос на енергийни ресурси страни в Европа (3 млрд. EUR, респективно 74.1% за 2005 г.)

Сравненията ясно показват, че наред с огромния път, който България трябва да извърви в икономическото си развитие, тя следва да насочи усилията си в няколко взаимно свързани приоритетни направления: енергийна ефективност, подобряване структурата на енергоносителите (битова газификация и изтласкване на електроотоплението от енергийния пазар), екологична политика (включително ВЕИ) и намаляване

на енергийната зависимост, където ВЕИ като местен енергиен ресурс отново играят голяма роля.

Възобновяеми Енергийни Източници

Българското правителство е поело вече пред ЕС ангажимент за достигане на 11% потребление на електроенергия от възобновяеми енергийни източници до 2010 година. За да се окаже осъществима тази цел, са необходими редица *действия*, сред които законодателство реално насърчаващо употребата на ВЕИ. Според Европейската банка за възстановяване и развитие, България има една от най-добрите перспективи в Европа за реализиране на енергодобив чрез вятърна енергия и биомаса. Оценката за потенциала на енергия от вятъра се равнява на 3400 MW, а тази от биомаса - на около 3200 MW.^{3*} Икономическият потенциал на ВЕИ енергията към общия дял на енергопотреблението за 1999 г. е 22,8%.^{4*} В действителност, обаче дялът на "зелената енергия" е твърде малък в структурата на потреблението на енергийни ресурси. За 2004г. той е едва 2,8%.^{5*} На фона на задълбочаващото се изчерпване на изкопаемите горива, перспективата на България е задоволяване на енергийните си потребности на 100% от ВЕИ в средно-срочен план. Въпросът е този преход да не бъде стресов за икономиката и енергетиката ни при един евентуален ценови скок на пазара на горивата, а плавен и устойчив.

КАКВО ЩЕ СПЕЧЕЛИ БЪЛГАРИЯ С НОВИЯТ ЗАКОН ЗА ВЕИ :

По-голяма енергийна независимост за страната, на базата на неизчерпаеми местни ресурси. Чрез възобновяемите енергийни източници би могла да се намали зависимостта от вносните енергийни ресурси;

1* Законопроект "Закон за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници, алтернативни енергийни източници и биогорива"

2* По данни от "Институт за Зелена Политика" и въз основа на EU Energy and Transport in Figures, Statistical pocketbook 2004, EU, 2004

3* EBRD, Renewable Energy Initiative, www.ebrdrenewables.com/sites/renew/countries/Bulgaria/default.aspx

4* National energy saving study of Bulgaria, SAVE II project. Study on the possibility for an implementation of a widespread energy saving programme in Bulgaria. Vienna: E.V.A. SEEA, E.V.A. And I.C.E. 2001

“Остров Пелворм”, Германия, напълно задоволява енергийните си нужди чрез ВЕИ - зимата се произвежда енергия основно от вятъра, а през лятото от фотоволтаични слъчеви панели.

Създаване на нови работни места предимно локално.

Развитие на икономиката, икономически растеж чрез инвестиции в технологии за възобновяема енергия. Възможност за създаване на нови ниши в икономиката, специфични услуги като транспорт и монтаж на ветрогенератори, производство и монтаж на слънчеви колектори за топла вода и т.н.;

Намаляване на централизацията и монополизма в енергийния сектор;

Създаване на нови възможности за развитие на малък и среден бизнес;

Намаляване на замърсяването на околната среда и на климатичните промени.

“Печелим” от енергетика като замърсяваме природата си

По-голямата част от електро и топлоенергията в България се произвежда от ТЕЦ - 53.6%, като основният ресурс са лигнитните въглища *89.35% от добиваните в България въглища*, които се характеризират с ниско качество.^{5*} Това е предпоставка за възникването на редица екологични проблеми, като замърсяване на въздуха със серен диоксид, прах, азотни оксиди, както и с основния парников газ, предизвикващ климатичните промени - въглероден диоксид. Поради тази причина ТЕЦ “Марица Изток” се определя като един от най-големите замърсители в цяла Европа.

Другият основен източник на енергия за България е ядрената енергия от АЕЦ “Козлодуй” (43% от произвежданата енергия в страната). Ядрените отпадъци от АЕЦ, а не само опасността от аварии, са основният икономически и екологичен проблем на страната в бъдеще. Плутоний 239 е с период на полуразпад 24 000 г. По-опасен с токсичността си, от колкото с радиоактивността си и в малки дози при проникване в подпочвените води прави питейната вода опасна за употреба. За съжаление нито може да се

5* Конститутивен гориво-енергиен баланс за 2004г., Министерство на Икономиката и енергетиката;

6* Arrested Development: Energy efficiency and renewable energy in the Balkans. 2005, Stability Pact Watch (available on http://www.bankwatch.org/documents/arrested_development_05_05_1.pdf)

7* Ценова политика в българската енергетика в периода 2001 - 2005 г. Резултати, Министерство на икономиката и енергетиката - Презентации

гарантира безопасното съхранение на радиоактивните отпадъци след десетилетия нито да се прогнозира точно колко би струвало това в по-далечно бъдеще. Едва ли някой би искал да завещае на децата си опасни отпадъци в задния си двор за хилядолетия. На проведения в Козлодуй /17.02.2007г./ Референдум за построяване на национално хранилище за ниски и средни радиоактивни отпадъци на територията на общината, 95% от гласувалите са били против изграждането на подобно хранилище

Поскъпване на горивата и електроенергията

В глобален план се наблюдава повишаване цените на енергийните ресурси. Това до голяма степен се дължи на изчерпването на суровините. В резултат на това, през последните няколко години се наблюдава постоянен ръст в цените на електроенергията за домакинствата - лева/ МВч.

КАКВО ТРЯБВА ДА ВКЛЮЧВА ЗАКОНА ЗА ВЕИ

Средна продажна цена на електроенергията за домакинствата лв./МВч:	
2000г.:	61.00;
2001г.:	63.00;
2002г.:	74.40;
2003г.:	87.80;
2004г.:	99.93;
2005г.:	104.30. ^{7*}

- Облекчаване на административните процедури при издаването на разрешителни за изграждането на ВЕИ мощности;
- Разумен срок не по-голям от 2 години, за присъединяване към електропреносната мрежа на нови мощности;
- Равнопоставено насърчаване на всички видове ВЕИ, а не само на вятърните и минивец централите;
- Национална дългосрочна политика за развитие на електропреносната мрежа, в частност на високоволтовата, в районите с висок ВЕИ потенциал;
- Задължително включване на слънчеви инсталации за гореща битова вода при проектирането на нови сгради и реконструкция на съществуващи;
- Изключването на изгарянето на битови отпадъци като ВЕИ;
- Създаване на възможност за участие на местното население при издаването на разрешителни, чрез провеждането на референдум с цел избягване на бъдещи конфликти при изграждането на мощности върху общински и държавни територии;
- Възможности за включване на обществеността в процеса на разработване на програмите и нормативни актове касаещи ВЕИ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Българският енергиен сектор е зависим до голяма степен от внос на енергоносители, използват се остарели и неефективни технологии, което е свързано с ниска енергийна ефективност и с множество екологични проблеми. В същото време, страната има огромен неосъществен потенциал за производството на енергия от възобновяеми енергийни източници, алтернативни енергийни източници и биогорива. От приемането на реално насърчителни мерки в разглеждания законопроект зависи дали България ще избере развитие на енергия на бъдещето, или ще продължи да развива енергийната си зависимост от внос на горива.

Настоящата публикация се издава от Екологичносдружение "За земята" с подкрепата на фондация "Екообщност", Министерството на околната среда на Люксембург / за печат / и Европейската комисия / Operating Grant 2006 "Agree net" за авторство /. Изразените тук становища са на авторите и не отразяват непременно мнението на подкрепящите организации.
Графичен дизайн и карикатури: Анатолий Станкулов
Фотографии: Visualmatters.de

Ползите за Чехия от новия закон в подкрепа на енергия от ВЕИ

1. Работни места.^{8*}

а/ Оперативен и обслужващ персонал, и персонал за производството на горивата (биомаса): над 4000 работни места на година.

б/ Персонал за производството, техническото осигуряване, поддръжка и строителството, около 19000 работни места на година.

2. Намалени емисии на въглероден диоксид (CO₂) с 4 милиона тона на година. Общи инвестиции във ВЕИ в Чехия до 2010 г.: 1,7-1,8 милиарда евро (по изчисленията на „Хнути духа“ и чешкото министерство на околната среда)

3: Ползите за общините, в които ще бъдат построени ветроцентрали:

Собствениците на ветроцентралите обикновено са енергийни предприятия. За съжаление общините рядко са собствениците. Въпреки това общините, които разрешават строежа на ветроцентрали на кадастралните си територии могат да извлекат значими ползи от това. Общинските представители винаги носят отговорността за конкретните договорености относно ползите за своите общини. Общините получават еднократна сума в началото на строителството, или в повечето случаи ежегодно получават определена сума.

Пример: *Малкото село Нови Храдек, със 724 жители, разреши изграждането на две ветроцентрали от страна на инвеститора. Селото разполага с годишен бюджет в размер на 25 хиляди евро, а след инсталацията на ветроцентралите то ще получава 3600 евро годишно за всяка от ветроцентралите. Чрез фондацията си инвеститорът вече е направил дарение в размер на 23 хиляди евро за ремонт на училището.^{9*}*

Ползите за Испания от развитието на ВЕИ^{10*}

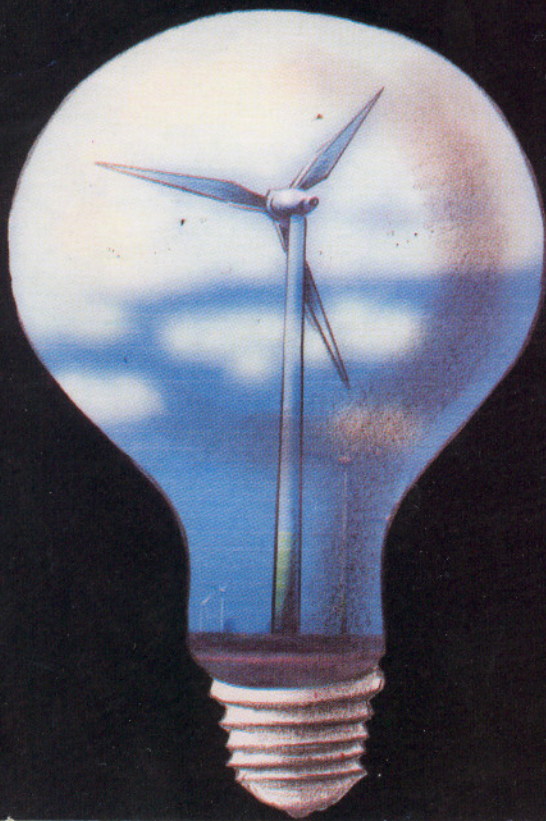
„През август 2005 г. испанското правителство приема новия **План за възобновяема енергия (ПВЕ) 2005-2010 г.**, който осъвременява анализа на сектора и поставя нови цели, сред които и инсталирането до 2010 г. на мощност 20,155 MW във вятърния сектор.

„Планът за възобновяема енергия убедително потвърждава, че най-значителната подкрепа за енергията от вятъра е съществуването на **стабилна законодателна рамка** за производителите на електричеството, които ползват възобновяеми енергийни източници.“ Целта на Плана: **ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА 29,4% ОТ ПОТРЕБЛЕНИЕТО НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ ЧРЕЗ ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗБОВНОВАЕМИ ИЗТОЧНИЦИ** към 2010, в т.ч. ВЕЦ. Това би означавало приносът от ВЕИ да бъде в размер на 12,1% от първичното потребление на енергия за тази година.

„През 2005 г. дялът на вятърната енергия постигна 12,86% от общата инсталирана мощност на четвърто място сред енергийните източници. Електричеството от вятъра е стигнало до 7,26% от общото производство. Заедно с 6,98% от ВЕЦ и останалите възобновяеми източници, това възлиза на 17% от общото национално търсене на електричество от възобновяема енергия.“ „По данните от „Ред електрика де Еспания“ (REE), през 2005 г. общото производство на енергия от вятъра възлиза на 20 236 GWh, което представлява увеличение с 27% спрямо 2004 г.“

ЗАЕТОСТ: НАД 31,000 РАБОТНИ МЕСТА

„В момента във ветроенергийния сектор в Испания има над 31 500 работни места, като над 300 предприятия са активни в сектора и над 150 предприятия произвеждат турбини и други компоненти, позволяващи изграждането на мощност около 2 500 MW годишно.“

8* Източник: проучване, проведено от "Ситипланспол СРО" консултанти по енергетиката и транспорта.

9* Източник: Информацията е предоставена от кметството

10* От изследване: Вятърна енергия 2006 г., Еолика 2006

11* Национална дългосрочна програма за насърчване използването на възобновяеми енергийни източници 2005 - 2015 г.